

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în trimestrul I 2013**

**Iunie
2013**

Cuprins

<i>CAPITOLUL I</i>	3
Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în trimestrul I 2013 față de trimestrul I 2012	4
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei	5
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	7
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	9
1.2. Evoluția cuantumului pensiilor	9
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	10
<i>CAPITOLUL II</i>	12
PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	
2.1. Evoluția numărului de pensionari	12
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	12
2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în trimestrul I 2013 față de trimestrul I 2012	12
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum a pensiei	14
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	14
2.2. Evoluția cuantumului pensiilor	15
<i>CAPITOLUL III</i>	16
EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	
<i>CAPITOLUL IV</i>	
VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL IV 2012	18
<i>CAPITOLUL V</i>	20
CONCLUZII	
<i>CAPITOLUL VI</i>	24
PROPUNERI	
Anexe	27

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, în pe categorii de pensii (tabelul nr. 1), trimestrul I 2013, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna februarie (3.282.375 pensionari – reprezentând 70,09% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (3.284.996 pensionari - reprezentând 70,21% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (12.192 pensionari – reprezentând 0,26% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (12.698 pensionari - reprezentând 0,27% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna martie (104.459 pensionari – reprezentând 2,23% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim al pensionarilor în luna ianuarie (106.691 pensionari – reprezentând 2,27% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna martie (737.597 pensionari – reprezentând 15,76% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (744.902 pensionari – reprezentând 15,88% din numărul total al pensionarilor);

---

¹ Seriiile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna martie (538.130 pensionari – reprezentând 11,50% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (541.880 pensionari – reprezentând 11,55% din numărul total al pensionarilor).

Tabelul nr. 1

Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în trimestrul I 2013 și 2012

– persoane –

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
2013							
Ianuarie	4.690.286	3.283.718	12.192	106.691	744.902	541.880	903
Februarie	4.682.754	3.282.375	12.461	106.088	741.799	539.153	878
Martie	4.678.748	3.284.996	12.698	104.459	737.597	538.130	868
Media - trim 1	4.683.929	3.283.696	12.450	105.746	741.433	539.721	883
2012							
Ianuarie	4.727.316	3.242.949	10.460	121.055	800.929	550.825	1.098
Februarie	4.722.814	3.247.553	10.608	119.695	794.835	549.044	1.079
Martie	4.714.915	3.250.577	10.643	117.761	788.409	546.468	1.057
Media - trim 1	4.721.681	3.247.026	10.570	119.504	794.724	548.779	1.078

1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în trimestrul I 2013 față de trimestrul I 2012

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în trimestrul I 2013 a scăzut față de anul precedent, cea mai mare scădere înregistrându-se în luna februarie 2013 (tabelul nr. 2).

Pe total, în trimestrul I, în scădere a fost numărul mediu de pensionari cu pensie anticipată parțial (-11,51%), cu pensie de invaliditate (-6,71%), și cu pensie de urmaș (-1,65%), iar în creștere a fost numărul mediu al pensionarilor cu pensie anticipată (+17,79) și cu pensie pentru limită de vârstă (+1,13%).

În cifre absolute, în trimestrul I 2013, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu -37.752 persoane (4.683.929 față de 4.721.681 în trimestrul I 2012), datorită scăderii numărului de pensionari cu pensie de invaliditate (-53.291), pensie anticipată parțial (-13.758), pensie de urmaș (-9.058) și ajutor social (-195).

Tabelul nr. 2

Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii,
în lunile trimestrului I 2013, comparativ cu lunile similare din trimestrul I 2012

– % –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
Ianuarie	-0,78	1,26	16,56	-11,87	-7,00	-1,62	-17,76
Februarie	-0,85	1,07	17,47	-11,37	-6,67	-1,80	-18,63
Martie	-0,77	1,06	19,31	-11,30	-6,44	-1,53	-17,88
Trim1	-0,80	1,13	17,79	-11,51	-6,71	-1,65	-18,09

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, pe parcursul trimestrului I 2013, numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă, cu o scădere de la 4.690.286 persoane în luna ianuarie 2013 până la 4.678.748 persoane în luna martie 2013 (-11.538 persoane).

Evoluție oscilantă a avut următoarea categorie de pensionari:

- ◆ cu pensie pentru limită de vârstă (scădere de la 3.283.718 persoane în luna ianuarie 2013, la 3.282.375 persoane în februarie 2013, urmată de o creștere la 3.284.996 persoane în luna martie 2013).

Evoluții continue descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie de invaliditate (de la 744.902 persoane în ianuarie 2013 la 737.597 în martie 2013, respectiv o scădere de -7.305 persoane);
- ◆ cu pensie de urmaș cu o scădere de la 541.880 persoane în luna ianuarie 2013 la 538.130 persoane în martie 2013 (-3.750 persoane);
- ◆ cu pensie anticipată parțial (106.691 persoane în ianuarie 2013 și 104.459 în martie 2013, scădere cu -2.232 persoane);
- ◆ cu pensie de ajutor social (care, în aceeași perioadă au scăzut cu -35 persoane, de la 903 la 868 persoane).

Evoluție continuu ascendentă au avut următoarea categorie de pensionari:

- ◆ cu pensie anticipată (de la 12.192 persoane în luna ianuarie 2013, o creștere continuă la 12.698 în luna martie (+506 persoane).

Referindu-ne la **evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în trimestrul I 2013, pe grupe în funcție de cuantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

- pentru pensiile de până la 350 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (539.997 pensionari reprezentând 11,54% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (602.352 pensionari reprezentând 12,84% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna martie (706.621 pensionari reprezentând 15,10% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (752.660 pensionari reprezentând 16,05% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii între 501 și 740 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna martie (1.119.473 pensionari reprezentând 23,93% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.154.057 pensionari reprezentând 24,61% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii situate între 741 și 1000 lei, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (1.002.066 pensionari reprezentând 21,36% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (1.002.503 pensionari reprezentând 21,43% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii cu valori între 1001 și 1600 lei, numărul minim a fost consemnat în luna ianuarie (978.707 pensionari reprezentând 20,87% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna

---

² Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei, beneficiarii sistemului public de pensii cu domiciliul în România, a căror pensie se situa sub aceste cuantumuri, au primit diferența de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

martie (1.067.592 pensionari reprezentând 22,82% din numărul total al pensionarilor);

- pentru grupa de pensii cuprinse între 1601 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna ianuarie (132.132 pensionari reprezentând 2,82% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (158.132 pensionari reprezentând 3,38% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (68.312 pensionari reprezentând 1,46% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (84.430 pensionari reprezentând 1,80% din numărul total al pensionarilor).

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în trimestrul I 2013 (57.317 persoane) a scăzut față de trimestrul I 2012 (58.802 persoane) cu -1.485 persoane, respectiv cu -2,53% (tabelele nr. 3 și nr. 4).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna februarie 2013 când numărul de înscrieri noi a fost de 19.449 persoane, față de 22.851 persoane în februarie 2012, respectiv o scădere de -14,89%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat au prezentat următoarea evoluție:

- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a crescut cu 212,79% (4.623 persoane în trimestrul I 2013 față de 1.478 persoane în trimestrul 2012);
- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a crescut cu 50,75% (11.009 persoane în trimestrul I 2013 față de 7.303 persoane în trimestrul I 2012);
- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a crescut cu 1,89% (8.988 persoane în trimestrul I 2013 față de 8.821 persoane în trimestrul I 2012);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -30,11% (3.965 persoane în trimestrul I 2013 față de 5.673 persoane în trimestrul I 2012);

- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -3,99% (30.555 persoane în trimestrul I 2013 față de 35.527 persoane în trimestrul I 2012);

Tabelul nr. 3

Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în trimestrul I 2013, comparativ cu trimestrul I 2012

- persoane -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013						
Ianuarie	17.672	9.260	3.521	507	3.521	2.686
Februarie	19.449	10.176	556	1.779	3.813	3.125
Martie	20.196	11.119	546	1.679	3.675	3.177
Total – trim1	57.317	30.555	4.623	3.965	11.009	8.988
2012						
Ianuarie	16.264	9.882	460	1.707	1.967	2.248
Februarie	22.851	13.667	566	2.224	2.894	3.500
Martie	19.687	11.978	452	1.742	2.442	3.073
Total – trim1	58.802	35.527	1.478	5.673	7.303	8.821

Tabelul nr. 4

Modificarea numărului de înscrieri noi la pensie, pe categorii, în trimestrul I 2013, comparativ cu trimestrul I 2012

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	8,66	-6,29	665,43	-70,30	79,00	19,48
Februarie	-14,89	-25,54	-1,77	-20,01	31,76	-10,71
Martie	2,59	-7,17	20,80	-3,62	50,49	3,38
Trim1	-2,53	-13,99	212,79	-30,11	50,75	1,89

Numărul de înscrieri noi la pensie, în trimestrul I 2013, a înregistrat un maxim de 20.196 persoane în luna martie 2013 și un minim de 17.672 persoane în luna ianuarie 2013 (tabelul nr.3).

În perioada analizată, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limita de vârstă (30.555 persoane), pensia de invaliditate (11.009 persoane), urmat de pensia de urmaș (8.988

persoane), pensia anticipată (4.623 persoane) și pensia anticipată parțial (3.965 persoane).

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în trimestrul I 2013, a fost de 45.330 pensionari, în creștere cu 1,50% față de în trimestrul I 2012, când numărul deceselor a fost de 44.661 de pensionari (tabelul nr.5).

În luna februarie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (17.893 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2013 (12.506 pensionari).

Tabelul nr. 5

Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat în trimestrul I 2013, comparativ cu trimestrul I 2012
- persoane-

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	12.371	12.506
Februarie	16.056	17.893
Martie	16.234	14.931
Total – trim1	44.661	45.330

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna martie 2013 s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,37% față de luna martie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 812 lei față de 778 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6

Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna martie 2013 și 2012

Categororia de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Martie 2013	812	935	986	644	578	409
	Martie 2012	778	900	944	651	561	388
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,37	3,89	4,45	-1,08	3,03	5,41

Pe categorii de pensii singura scădere a fost a pensiei anticipate parțiale, în timp ce toate celelalte categorii de pensii au crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2013.

În luna martie 2013, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 105,5%, pensia anticipată parțial 68,9%, pensia de invaliditate 61,8%, iar pensia de urmaș 43,7%.

1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Datorită indexării valorii punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2013, pe tot parcursul perioadei analizate s-a înregistrat o evoluție ascendentă a puterii de cumpărare pentru pensia medie și pentru pensia pentru limită de vârstă, (anexa nr.2).

Cu toate acestea în luna martie 2013, puterea de cumpărare a pensiei medii în sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 812 lei, față de luna octombrie 2009, a fost mai mică cu **-7,7%**.

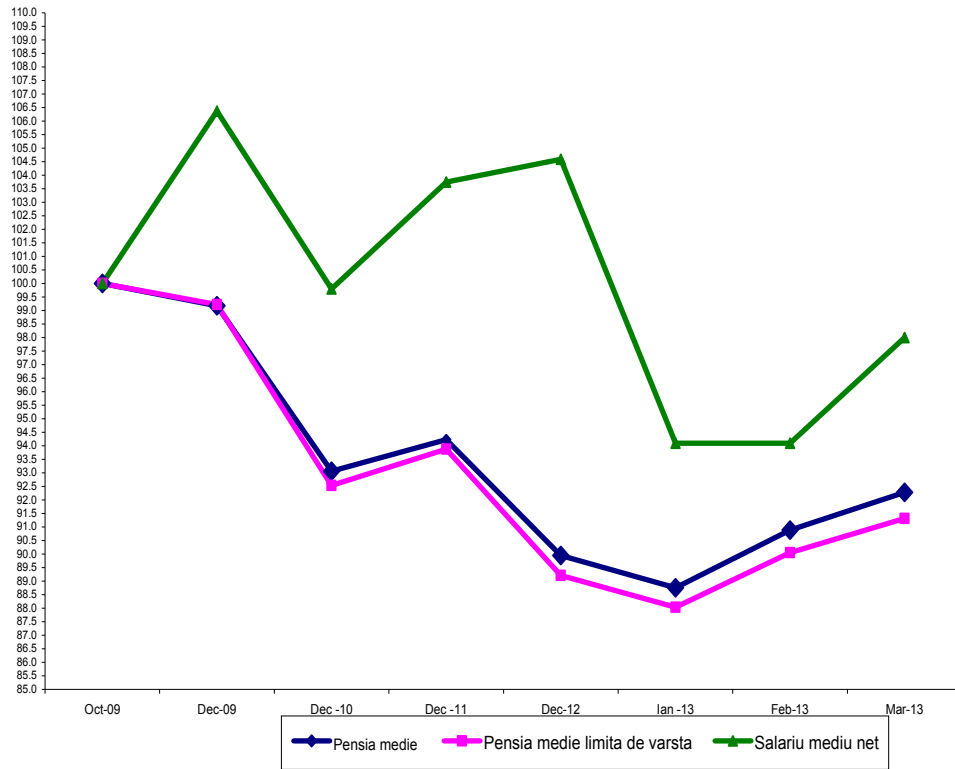
Salariul mediu net a fost în luna martie 2013 de 1.617 lei, respectiv de 1,99 ori mai mare decât pensia medie (812 lei) și de 1,73 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (935 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost mai mică cu **-2,0%**

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna martie 2013, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

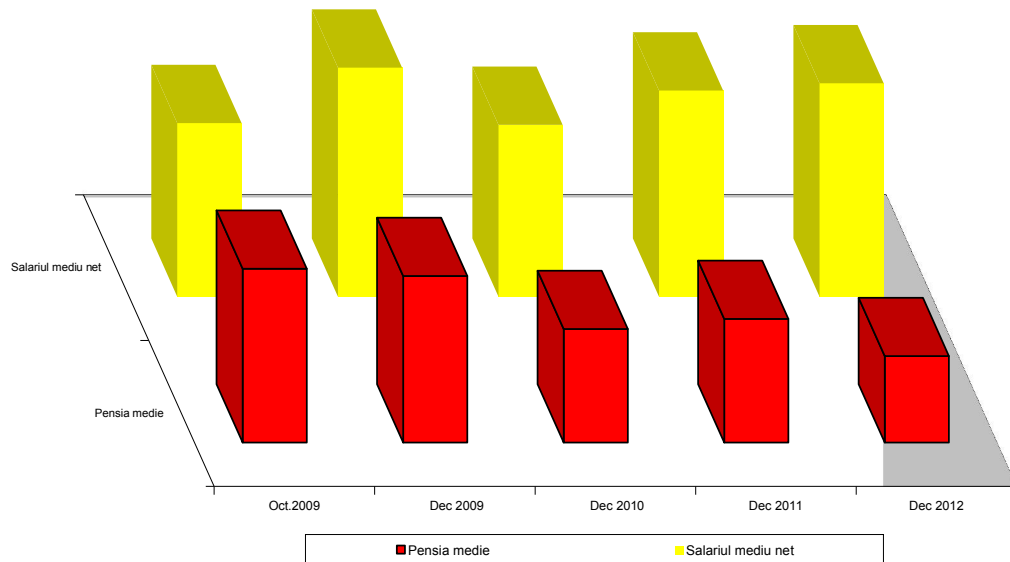
- a) pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 36,4% din salariul mediu brut și 50,2% din salariul mediu net;
- b) pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 41,9% din salariul mediu brut și 57,8% din cel net.

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricole în trimestrul I 2013

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și vechime completă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 - martie 2013

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față de luna octombrie 2009

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari agricultori pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în trimestrul I 2013, pe categorii de pensii (anexa nr. 3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna martie (520.504 pensionari reprezentând 89,86% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (529.093 pensionari reprezentând 89,77%);
- pentru categoria **invaliditate**, numărul maxim de pensionari s-a înregistrat în luna ianuarie (6.816 pensionari reprezentând 1,16% din numărul total al pensionarilor), iar numărul minim în luna martie (6.346 pensionari reprezentând 1,10%);
- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna martie (52.373 pensionari reprezentând 9,04% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (53.492 pensionari reprezentând 9,08% din numărul total al pensionarilor).

2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari agricultori în trimestrul I 2013 și 2012

Numărul total de pensionari agricultori, în trimestrul I 2013, a scăzut față de cel din trimestrul I 2012 la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între 8,87% și 8,97%. Pe parcursul trimestrului I 2013 cea mai mare

---

³ Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

scădere lunară s-a înregistrat în ianuarie (tabelul nr. 8). Principala cauză a reducerii numărului de pensionari a fost decesul.

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -49,08%;
- cu pensie de urmaș -16,36%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -12,64%;

Tabelul nr. 7

**Numărul de pensionari agricultori, pe categorii,
în trimestrul I 2013 și trimestrul I 2012**

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013				
Ianuarie	589.401	529.093	6.816	53.492
Februarie	584.352	524.796	6.614	52.942
Martie	579.223	520.504	6.346	52.373
Media-trim1	584.325	524.798	6.592	52.936
2012				
Ianuarie	647.492	576.587	10.992	59.913
Februarie	641.550	571.636	10.743	59.171
Martie	635.603	567.015	10.091	58.497
Media-trim1	676.967	600.730	12.947	63.290

Tabelul nr. 8

**Procentul de modificare a numărului de pensionari agricultori, pe categorii,
în trimestrul I 2013, comparativ cu trimestrul I 2012**

- % -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-8,97	-8.24	-37.99	-10.72
Februarie	-8,92	-8.19	-38.43	-10.53
Martie	-8,87	-8.20	-37.11	-10.47
Trim1	-13,68	-12.64	-49.08	-16.36

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari agricultori pe grupe în funcție de cuantumul pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în trimestrul I al anului 2013 (anexa nr. 3), ajungând în martie la 579.223 persoane, față de 589.401 persoane în ianuarie 2013 (-10.178 persoane respectiv -1,7%).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 350 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (297.736 pensionari reprezentând 51,40% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (326.567 pensionari reprezentând 55,41% din numărul total al pensionarilor);
- pentru pensiile cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna ianuarie (256.881 pensionari reprezentând 43,58% din total), iar numărul maxim în luna februarie (272.540 pensionari reprezentând 46,64% din total);
- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna ianuarie (5.953 pensionari reprezentând 1,01% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna februarie (10.887 pensionari reprezentând 1,86% din total).

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori la nivelul trimestrului I 2013 a fost de 12.506 pensionari, în scădere cu -1,56% față de trimestrului I 2012, când numărul deceselor a fost de 13.616 (tabelul nr. 9).

În luna martie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.587 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2013 (3.372 pensionari).

---

⁴ Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr. 6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei.

Tabelul nr. 9
Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor,
în trimestrul I 2013 comparativ cu trimestrul I 2012
-persoane-

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	3.561	3.372
Februarie	5.301	4.547
Martie	4.754	4.587
Total –trim1	13.616	12.506

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor agricultorilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna martie 2013, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 4,79% față de luna martie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 328 lei (față de 313 lei în martie 2012).

Tabelul nr. 10
Cuantumul pensiilor de agricultori în luna martie a anilor 2013 și 2012
- lei -

Categoria de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Martie 2013	328	347	215	152
	Martie 2012	313	332	217	145
Gradul de modificare a pensiilor (%)		4,79	4,52	-0,92	4,83

Pe categorii de pensii au crescut pensia de urmaș și pensia de limită de vârstă, în timp ce pensia de invaliditate s-a redus.

În luna martie 2013, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (347 lei), pensia medie (328 lei) a reprezentat 94,52%, pensia de invaliditate (215 lei) a reprezentat 61,96%, iar pensia de urmaș (152 lei) a reprezentat 43,80%.

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă în trimestrul I 2013, de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013, la 5.257.971 persoane în luna martie 2013 (-21.716 persoane).

Numărul mediu de pensionari a scăzut cu 94.974 pensionari în trimestrul I 2013 (5.268.255 pensionari) față de trimestrul anterior (5.363.229 pensionari).

În trimestrul I 2013 pentru toate categoriile de s-au înregistrat următoarele evoluții strict descendente (anexa nr. 4):

- numărul total de pensionari cu cea mai mare scădere lunară, de aproximativ 10.000 pensionari, de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013 la 5.257.971 persoane în luna martie 2013 (- 21.716 persoane);
- pensionarii cu pensie pentru limită de vârstă cu o scădere totală de -7.311 persoane, de la 3.812.811 persoane în luna ianuarie 2013 la 3.805.500 persoane în luna martie 2013;
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală pe parcursul trimestrului de -7.775 persoane (de la 751.718 persoane în luna ianuarie 2013 la 743.943 persoane în luna martie 2013);
- pensionarii urmași cu o scădere totală de -4.869 pensionari (de la 595.372 persoane în luna ianuarie 2013 la 590.503 persoane în luna martie 2013);

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat au fost analizate în capitolul 1.

Din totalul de 5.257.971 pensionari, în luna martie 2013, 2.917.781 pensionari (55,5%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵⁾ (734 lei), iar 2.199.139 pensionari (41,8%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (578 lei).

Tabelul nr. 11
Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	% din totalul de pensionari
Nivelul minim de subzistență	578	2.199.139	41,82
Nivelul minim de trai decent	734	2.917.781	55,49
TOTAL	X	5.257.971	100,00

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 68.312 persoane în luna ianuarie 2013, la 84.430 persoane în luna martie 2013 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în trimestrul I 2013, a fost de 57.836 persoane, în scădere față de anul precedent, cu 441 persoane, respectiv cu 0,76% (tabelul nr. 12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (22.440 pensionari), iar numărul minim a fost în luna ianuarie 2013 (15.878 pensionari).

Tabelul nr. 12
Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori, în trimestrul I 2013 și trimestrul I 2012

Luna	- persoane - Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	15.932	15.878
Februarie	21.357	22.440
Martie	20.988	19.518
Total-trim1	58.277	57.836

⁵⁾ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent pentru pensionarul singur, total țară, sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna martie 2013

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL IV 2012⁶

Din analiza datelor prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul IV 2012", publicată de Institutul Național de Statistică, rezultă că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 2.122,5 lei (846,0 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.935,2 lei (771,3 lei /persoană).

În trimestrul IV 2012, venitul mediu total lunar de 2.122,5 lei al unei gospodării de pensionari a reprezentat 82,7% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.566,3 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale – 1.099,0 lei (51,8%), din care pensii – 1.056,2 lei (49,8%). Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 20,0%. Veniturile în natură au avut o pondere de 21,8% din veniturile totale, iar contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii – 20,3%. Acestea din urmă sunt produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică din producție proprie care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole – 3,2%), venituri din activități neagricole independente (1,1%), venituri din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (0,7%) și alte venituri (1,4%).

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul IV 2012 (1.660,3 lei pentru gospodăria de pensionari și 661,7 lei pe persoană) a reprezentat 78,2% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

---

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul IV 2012", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

În trimestrul IV 2012, cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, au fost în medie, de 1.935,2 lei lunar (771,3 lei lunar pe persoană) și au reprezentat 91,2% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.477,1 lei pe gospodărie (588,7 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 76,3%. Cheltuielile bănești de consum, de 1.235,7 lei, au reprezentat 63,9% în cheltuielile totale. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 455,4 lei (36,9%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 466,1 lei (37,7%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 314,2 lei (25,4%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (202,4 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: carnea și preparatele din carne (23,3%), cerealele și produsele din cereale (21,4%, din care pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 15,6% din total), legumele și conservele de legume (6,7%), laptele (6,7%), brânzeturile și smântâna (6,6%), fructele (5,7%) și grăsimile (5,1%), care însumate au reprezentat 75,5% din total.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (466,1 lei pentru gospodăria de pensionari), 22,9% s-au alocat combustibililor, 17,9% produselor și aparatelor medicale și medicamentelor, 13,6% țigărilor, tutunului, articolelor și accesoriilor pentru fumat, 7,7% produselor de îmbrăcăminte, 7,3% carburanților și lubrifianților, 6,7% produselor de încălzăminte, 6,4% articolelor și produselor de îngrijire personală și 6,3% produselor pentru întreținerea curentă a locuinței, care însumate au reprezentat 88,2% din total.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (314,2 lei pentru gospodăria de pensionari), energia electrică a reprezentat 22,8%, serviciile de telefonie 18,6%, apă, canal salubritate și servicii comunale 13,1%, gazele naturale 12,4%, abonamentele radio - tv 8,1%, serviciile de transport 6,4%, serviciile de sănătate 5,5%, energie termică 2,6%, alte servicii pentru întreținerea locuinței 1,9% și educație 1,5%, care însumate au reprezentat 92,9% din total.

Capitolul V

CONCLUZII

În luna **martie 2013** pensia medie a fost de **812** lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr. 8, în luna ianuarie 2013, un număr de **2.199.139** (41,82%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (578 lei) și **2.917.781** (55,49%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (734 lei).

În **trimestrul IV 2012**, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.566,3 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 2.122,5 lei. Totalul cheltuielilor bănești de consum al unei gospodării a fost de 1.450,5 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost de 1.235,7 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 82,7% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor.

Cheltuielile bănești de consum ale gospodăriilor de pensionari au fost destinate în proporție de 36,9% mărfurilor alimentare, de 37,7% mărfurilor nealimentare și 25,4% plății serviciilor.

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul IV 2012, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.420 calorii, 81,2 grame protide, 83,7 grame lipide și 305,1 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.534 calorii, 84,8 grame protide, 86,8 grame lipide și 321,6 grame glucide).

Deprecierea continuă a puterii de cumpărare a pensiilor este evidențiată de creșterea continuă a prețurilor pe parcursul trimestrului I 2013 la principalele **mărfuri alimentare** dintre care: cartofi (13,64%), alte legume și conserve legume (11,48%), fasole boabe și alte leguminoase (6,80%), fructe proaspete (5,94%), bere (1,63%), conserve și alte produse din pește (1,39%), brânză de oaie (1,20%), brânză de vacă (1,17%), unt (1,10%), vin (1,09%), pește proaspăt (1,06%); **mărfuri nealimentare**: energie electrică (10,38%), cărți, ziare, reviste (4,59%) tutun, țigări (4,21%), combustibili (1,06%) și **servicii**: apă, canal, salubritate (4,28%), îngrijire medicală (1,38%), transport urban (1,24%).

Pe cale de consecință **mai mult de jumătate din populația vârstnică din România continuă să nu dispună de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă**, iar calitatea vieții acestei categorii de populație înregistrează o continuă degradare. Cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât preocupările pentru participarea la viața socială și culturală rămân reziduale, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului.

Situația grea în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care datorită vârstei înaintate sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși există preocupări recente în acest sens (L. nr. 292/2011, noua Lege a Asistenței Sociale), sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;
- persoanele vârstnice fără afecțiuni majore de sănătate sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic; în paralel evidențiem creșterea numărului de cerșetori în rândul vârstnicilor;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;
- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea

posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, deși există preocupări recente în acest sens (deocamdată la nivel de inițiative), În anul 2012 declarat de către Comisia Europeană „Anul european al îmbătrânirii active și solidarității între generații” s-au desfășurat acțiuni și schimburi de experiență aceste sens, promovându-se modele de bună practică, însă extinderea lor la nivel național nu s-a materializat.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

Pensii și asigurări sociale

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna decembrie 2012 numai 49,4% din salariul mediu net), în condițiile în care și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru majoritatea pensionarilor.

Reglementări legislative:

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările;

Lipsește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie însușit și aprobat de Parlament, astfel încât guvernul actual și guvernele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate pentru interesul major al acestei categorii de populație.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii sunt necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea legislației în vigoare în ceea ce privește indexarea punctului de pensie și renunțarea la practicile de a emite ordonanțe ad-hoc de înghețare a punctului de pensie;
- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:
  - egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani;
  - aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
  - instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Eliminarea obligativității pensionării la atingerea vârstei legale de pensionare;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Revizuirea cadrului legislativ privind cumulul dintre pensie și veniturile salariale;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii prin care, în premieră mondială, statul transferă gratuit în sistemul privat o parte din propriile încasări, pe care le împrumută apoi plătind dobânzi substanțiale. Renunțarea la acest sistem și recuperarea sumelor transferate se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat pentru aceste companii, în cele mai fericite cazuri este de 50%.

- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁷ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);
- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent sunt susținute de către instituția noastră în mod consecvent și se referă la:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure (inclusiv din mediul rural), fără familie;
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de prestații, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăciei, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice,

---

⁷ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Director general,	Șef birou „Analize și studii”,	Expert I,
<i>Marius Augustin Pop Mihart</i>	<i>Alina Letitia Matei</i>	<i>Olguța Ersilia</i>